

คู่มือแนวทางการปฏิบัติงานการบริหารจัดการขยะมูลฝอย
เทศบาลตำบลห้วยนาง อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง

จัดทำโดย
งานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
เทศบาลตำบลห้วยนาง

บทนำ

แนวทางการปฏิบัติงาน เรื่อง การบริหารจัดการขยะมูลฝอยเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือแม้แต่ประชาชนทั่วไป จะต้องมีความรู้ในการบริหารจัดการ เนื่องจากปัจจุบันปัญหาขยะมูลฝอยได้ทวีความรุนแรงขึ้น โดยมีขยะเกิดขึ้นในประเทศไทยกว่าวันละ ๔๐,๐๐๐ ตัน โดยแต่ละคนจะผลิตขยะเฉลี่ยประมาณ ๐.๖๒ กิโลกรัมต่อคนต่อวัน และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอนาคต

ดังนั้น การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจและจิตสำนึกให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักเรียน นักศึกษา และประชาชนได้ทราบถึงปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย การนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ พร้อมทั้งสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดปริมาณขยะและการคัดแยกขยะอย่างเป็นรูปธรรม จึงถือได้ว่าเป็นภารกิจที่สำคัญที่จะต้องดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงอีกภารกิจหนึ่งของงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลห้วยนาง

งานสาธารณสุข
เทศบาลตำบลห้วยนาง

การจัดการขยะมูลฝอย เทศบาลตำบลห้วยนาง อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง

๑. ความหมายของขยะมูลฝอย

มูลฝอย (Solid Wastes) คือ ของเสียที่เกิดขึ้นจากการกระทำหรือกิจกรรมซึ่งโดยปกติจะเป็นของแข็ง (Solid) หรือกึ่งของแข็ง (Semisolid) และจะถูกทิ้งหลังจากมีการใช้หรือเมื่อไม่มีความต้องการ

มูลฝอย หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัตถุ ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร เถ้า มูลสัตว์ ซากสัตว์ หรือสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่น และหมายความรวมถึงมูลฝอยติดเชื้อ มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน (พ.ร.บ.สาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕)

มูลฝอย หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร เถ้า มูลสัตว์ หรือซากสัตว์ รวมตลอดถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่น (พ.ร.บ.รักษาความสะอาดฯ พ.ศ.๒๕๓๕)

๒. แหล่งกำเนิดขยะมูลฝอย

แหล่งกำเนิดขยะมูลฝอย เกิดขึ้นจากกิจกรรมต่างๆในครัวเรือนและสถานประกอบการต่างๆ ในชุมชน สามารถเก็บรวบรวมได้จากสถานที่ต่างๆ เช่น แหล่งชุมชนหรืออาคารบ้านเรือน ร้านอาหาร การทำความสะอาดทางเท้า ที่สาธารณะหรือตลาด โรงงานอุตสาหกรรมหรือแหล่งพาณิชยกรรม เป็นต้น แหล่งกำเนิดขยะมูลฝอยที่สำคัญ ได้แก่ ที่อยู่อาศัย สถานที่สาธารณะ สถานที่ตั้งสาธารณูปโภคต่างๆ โรงงานอุตสาหกรรม และลักษณะขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิดต่างๆ เหล่านี้ จะมีความแตกต่างกันไปตามกิจกรรม

แหล่งกำเนิด	ลักษณะกิจกรรม/สถานที่	ลักษณะขยะมูลฝอย
ที่พักอาศัย	บ้านเดี่ยว อพาร์ทเมนต์ ตึกแถว อาคารชุด	เศษอาหาร กระดาษ พลาสติก เศษผ้า หนังสือ กระเบื้อง ขวดแก้ว เศษ ใบไม้ กิ่งไม้ ของเสียอันตรายจากบ้านเรือน (เช่น ถ่านไฟฉาย หลอดไฟฟ้า แบตเตอรี่ รถยนต์) และเฟอร์นิเจอร์
ธุรกิจการค้า	ร้านค้า ร้านอาหาร ตลาด สำนักงาน โรงแรม สถานบริการฯ	กระดาษ กล่อง พลาสติก เศษอาหาร แก้ว ไม้กระป๋อง ของเสียอันตรายจากบ้านเรือน
สถานที่ราชการ	โรงเรียน โรงพยาบาล เรือนจำ ที่ทำการหน่วยงานราชการ	เช่นเดียวกับธุรกิจการค้า
สถานที่ก่อสร้าง	สถานที่กำลังก่อสร้างหรือรื้อถอน การซ่อมแซมถนนหรือทางเท้า	เศษไม้ เศษเหล็ก เศษหิน คอนกรีต ฝุ่น ดิน
สถานที่ตั้งสาธารณูปโภค	โรงผลิตน้ำประปา โรงบำบัดน้ำเสีย	กากตะกอนจากระบบ
สถานที่สาธารณะ	ถนน ที่จอดรถ สนามเด็กเล่น สวนสาธารณะ สถานที่ท่องเที่ยว	เศษกระดาษ พลาสติก กระป๋อง ใบไม้ กิ่ง ไม้ ฝุ่นดิน
อุตสาหกรรม	โรงงานอุตสาหกรรม	ของเสียจากกระบวนการผลิต (ขึ้นอยู่กับ ประเภทของโรงงาน) เศษโลหะ ของเสีย อันตราย มูลฝอยจากคนงาน
เกษตรกรรม	ไร่ นา สวน ปศุสัตว์	เศษผลผลิต เช่น ฟางข้าว เปลือกผลไม้ มูล สัตว์

๓. ประเภทของขยะมูลฝอย

ขยะมูลฝอยสามารถแบ่งออกได้หลายประเภทตามเกณฑ์ที่ใช้แบ่ง เช่น ขยะเปียกกับขยะแห้ง หรือขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ได้กับขยะที่ต้องกำจัด เป็นต้น โดยทั่วไปอาจแบ่งประเภทของขยะมูลฝอยตามคุณลักษณะ ออกเป็น ๔ ประเภท ดังนี้

๑) ขยะทั่วไป เป็นขยะที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ได้แก่ เศษวัสดุก่อสร้าง กระดาษที่มีแผ่นฟิล์ม หรือแผ่นพลาสติกเคลือบ กล่องลูกฟูกที่ทำจากฟางอัด กล่องเครื่องดื่มต่าง ๆ พลาสติกที่มีส่วนผสมของไฟเบอร์ ฟองน้ำ เศษผ้า เศษหนัง เศษยาง เศษพรม ขยะประเภทนี้ไม่เกิดการสลายและเน่าเหม็น

๒) ขยะอินทรีย์ หรือขยะที่ย่อยสลายได้เป็นขยะจากครัวเรือน ภัตตาคาร โรงอาหาร ตลาดสด และการเกษตรกรรม ได้แก่ เศษอาหาร เศษผัก เศษเนื้อ เศษผลไม้ซากสัตว์ มูลสัตว์ ขยะประเภทนี้ สามารถสลายและเน่าเปื่อยได้ง่าย มีกลิ่นเหม็น เพราะว่าเป็นสารประกอบอินทรีย์ที่มี ดังนั้นการจัดขยะประเภทนี้ ควรพิจารณาความเป็นไปได้ในการหมักทำปุ๋ยก่อน

๓) ขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ขยะประเภทนี้ไม่เกิดการย่อยสลาย สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ ได้ด้วยกรรมวิธีต่าง ๆ เช่น กระดาษ พลาสติก แก้ว โลหะ อโลหะ เป็นต้น ในการกำจัดควรพิจารณาการแยกชิ้นส่วนที่ยังสามารถนำกลับมาใช้ได้

๔) ขยะติดเชื้อและขยะอันตรายเป็นขยะจากสถานพยาบาล โรงงานอุตสาหกรรม หรือฯซึ่งต้องใช้กรรมวิธีในการทำลายเป็นพิเศษ ได้แก่วัสดุที่ผ่านการใช้ในโรงพยาบาล แบตเตอรี่ กระป๋องสีฟิล์ม ถ่ายรูปถ่านไฟฉาย เป็นต้น การจัดขยะติดเชื้อจากโรงพยาบาลจะทำการเผาขยะติดเชื้อ ส่วนขยะอันตรายอื่นๆต้องดำเนินการอย่าง ระมัดระวัง

๔. ปัญหา ผลกระทบของขยะมูลฝอยต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

๔.๑ ทำให้เกิดทัศนะจุจาด (Visual Pollution) ปัญหาการทิ้งขยะมูลฝอยไม่ถูกที่ทำให้เกิดความสกปรก ขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นที่น่ารังเกียจแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงรวมทั้งผู้พบเห็น ซึ่งปัญหาดังกล่าวอาจเนื่องมาจากการขาดความรับผิดชอบหรือจิตสำนึกที่ดีในการทิ้งมูลฝอยของประชาชน หรือความไม่เพียงพอของภาชนะรองรับมูลฝอยก็ได้

๔.๒ เป็นแหล่งเพาะพันธุ์และแพร่กระจายของเชื้อโรค โดยเฉพาะมูลฝอยติดเชื้อจากสถานพยาบาล ซึ่งมีการทิ้งปะปนมากับมูลฝอยทั่วไปของชุมชนอยู่เสมอ ทำให้ประชาชนที่ไปคุ้ยเขี่ยมูลฝอย (Scavenger) มีการสัมผัสกับเชื้อ โรคต่างๆ ที่ปะปนมากับมูลฝอยได้นอกจากนี้มูลฝอยที่ย่อยสลายได้มักมีแบคทีเรียทำหน้าที่ย่อยสลาย มักจะมีเชื้อโรค จากกองมูลฝอยจะแพร่กระจายไปกับแมลงวัน แมลงสาบ หนูและสุนัขที่มากุ้ยเขี่ยกองมูลฝอยซึ่งเป็นแหล่งอาหารและที่อยู่อาศัยของสัตว์เหล่านั้นได้เช่น เชื้อที่ทำให้เกิดโรคอหิวาต์ ไทฟอยด์และโรคบิด เป็นต้น

๔.๓ ทำให้ดินเสื่อมและเกิดมลพิษ มูลฝอยที่เทกองทิ้งไว้จะทำให้พื้นดินสกปรกดินมีสภาพเป็นกรดหรือด่างหรือมีสารพิษที่เป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิตในดิน ตลอดจนทำให้คุณสมบัติทางกายภาพของดินเปลี่ยนแปลงไป เช่น โซเดียม ทำให้เนื้อดินแตกกร่อน นอกจากนี้ในกองมูลฝอยอาจมีพวกโลหะหนักที่ปะปนมากับมูลฝอย เช่นปรอท แคดเมียม ตะกั่ว เป็นต้น หากมีการปนเปื้อนลงสู่ดินแล้วอาจมีการปนเปื้อนมาสู่คน ทำให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพได้

๔.๔ มูลฝอยที่ตกในแหล่งน้ำหรือทอระบายน้ำ จะทำให้แหล่งน้ำตื้นเขินหรืออุดตัน นอกจากนี้ยังทำให้เกิดมลพิษทางน้ำทำให้ไม่เหมาะแก่การใช้อุปโภคบริโภค หากน้ำเสียมีความสกปรกสูงมากจะทำให้พืชและสัตว์ในน้ำตายอย่างรวดเร็ว

๔.๕ ทำให้เกิดมลพิษทางอากาศ เนื่องจากการเผาขยะมูลฝอยทำให้เกิดควันและก๊าซพิษ นอกจากนี้ การกองทิ้งขยะที่สามารถย่อยสลายได้จะเกิดการย่อยสลายโดยจุลินทรีย์ก่อให้เกิดกลิ่นเหม็นของก๊าซไฮโดรเจนซัลไฟด์ ซึ่งมีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของและก่อให้เกิดการร้องเรียนปัญหาเหตุรำคาญขึ้น

๕. การจัดการมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด

การจัดการมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดต่างๆ เช่น บ้านเรือน สำนักงาน อาคาร โรงงาน โดยการใช้หลักการ ๓R มีวัตถุประสงค์เพื่อให้แหล่งกำเนิดมูลฝอย ลด คัดแยกและใช้ประโยชน์จากมูลฝอยให้มากที่สุด ก่อนส่งมูลฝอยที่ไม่มีค่าแล้วไปกำจัดอย่างถูกหลักสุขาภิบาล โดยมีหลักการ ดังนี้

R๑ = Reduce ลดการใช้ คือ “ลดระดับการใช้ในปัจจุบันลง โดยควบคุมปริมาณการใช้ให้อยู่ในสัดส่วนที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดการสูญเสียให้น้อยที่สุด” กล่าวไว้โดย Middleton and Hawkins ใน Swarbrooke (๑๙๙๘) หรือถ้าจะพูดให้เข้าใจง่าย คือ ลดการใช้ของฟุ่มเฟือยและใช้ทุกสิ่งอย่างคุ้มค่า เลือกใช้เท่าที่จำเป็น ใช้สินค้าที่มีอายุการใช้งานนาน

R๒ = Reuse (การใช้ซ้ำ) เป็นการนำสิ่งของที่ใช้งานไปแล้วแต่ยังสามารถใช้งานได้มาใช้ซ้ำ ให้คุ้มค่าบำรุงรักษาสิ่งของนั้นๆให้มีอายุการใช้งานนานๆหรืออาจนำไปให้ผู้อื่นใช้ต่อหรือบริจาคก็ได้ “ขยะหลายชนิดที่เรา “ทิ้ง” อาจเป็นวัตถุดิบในการผลิตสำหรับอีกคน เช่น เศษไม้จากการก่อสร้างสามารถนำมาทำเฟอร์นิเจอร์ได้ ถูงใส่เมล็ดกาแฟในร้านขายกาแฟสามารถนำมาทำกระเป๋าสตางค์หรือกระเป๋าได้ การคัดแยกขยะอย่างถูกวิธีช่วยให้เราสามารถนำขยะไปใช้ซ้ำได้ เช่น การนำขวดโหลจากแฟ้มมาล้างทำความสะอาดและใช้เป็นขวดโหลใส่ของ ขวดน้ำอัดลมที่ทำด้วยพลาสติกนำมาใส่น้ำดื่มหรือนำไปใส่ปุ๋ยน้ำชีวภาพ ถังน้ำตาล ถังพลาสติกก็ใช้หลายๆครั้งตามสภาพและความเหมาะสม”

R๓ = Recycle (การนำกลับมาใช้ใหม่) เป็นการนำวัสดุต่างๆ เช่น กระดาษ แก้ว พลาสติก เหล็ก อะลูมิเนียม ฯลฯ มาแปรรูปโดยกรรมวิธีต่างๆ เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ซึ่งนอกจากจะเป็นการลดปริมาณขยะมูลฝอยแล้ว ยังเป็นการลดการใช้พลังงานและลดมลพิษที่เกิดกับสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

๖. ผลดีที่เกิดจากการจัดการขยะตามหลัก ๓R

๖.๑ ประหยัดงบประมาณในการจัดการมูลฝอย ตัวอย่างเช่น ในปัจจุบันกทม.มีภาระในการกำจัดขยะถึงวันละ ๘,๗๐๐ ตัน/วัน หรือประมาณ ๓.๒ ล้านบาท เสียค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บและกำจัดโดยเฉลี่ยตันละ ๑,๐๐๐ บาท คิดเป็นค่าใช้จ่ายวันละ ๘,๗๐๐,๐๐๐ บาท คิดเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะปีละ ๓,๒๐๐ ล้านบาท หากเรานำขยะมูลฝอยกลับมารีไซเคิลก่อนทิ้งรวมกันเป็นขยะ เราจะสามารถลดปริมาณขยะได้อย่างน้อย ๓๐% หรือ ประมาณ ๒,๗๐๐ ตัน/วัน สามารถประหยัดงบประมาณได้วันละ ๒,๗๐๐,๐๐๐ บาท/วัน หรือปีละประมาณ ๑,๐๐๐ ล้านบาท

นอกจากนี้หากมีการคัดแยกเศษอาหารที่เหลือจากการประกอบอาหารหรือการรับประทานอาหารในแต่ละวัน รวมถึงเศษกิ่งไม้ใบไม้ซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักในขยะของบ้านเราถึง ๕๐% คัดแยกออกมาใช้ประโยชน์ในรูปของปุ๋ยหมัก อาหารสัตว์หรือนำไปผลิตเป็นก๊าซหุงต้ม นอกจากจะเป็นการแปรรูปขยะกลับมาใช้เป็นทรัพยากรแล้วยังสามารถลดปริมาณขยะได้ถึงวันละ ๔,๐๐๐ ตัน/วัน ประหยัดงบประมาณได้วันละ ๔ ล้านบาท หรือปีละประมาณ ๑,๖๐๐ ล้านบาท เพียงแค่นี้จะสามารถประหยัดงบประมาณไปได้ถึงปีละ ๒,๖๐๐ ล้านบาท

๖.๒ ประหยัดพื้นที่รองรับและกำจัดมูลฝอย การคัดแยกและนำขยะกลับมารีไซเคิล สามารถลดปริมาณขยะที่ต้องกำจัดโดยการฝังกลบถึง ๒.๖ ล้านตัน/ปี ประหยัดพื้นที่ฝังกลบได้อย่างน้อย ปีละกว่า ๕๐๐ ไร่ (ประเมินจากการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาลโดยการขุดหลุมลึกชั้นละ ๓ เมตร สูง ๓ ชั้น และใช้ความหนาแน่นขณะบดอัด ๔๐๐ กิโลกรัม/ลูกบาศก์เมตร)

๖.๓ ประหยัดพลังงานและทรัพยากรธรรมชาติในกระบวนการผลิต เมื่อเปรียบเทียบกับการใช้วัตถุดิบใหม่ เช่น ลดพลังงานที่ใช้ในการตัดต้นไม้เพื่อนำมาทำกระดาษหรือเชื้อเพลิง ลดการขุดทรายธรรมชาติขึ้นมาในกระบวนการผลิตแก้วลดการขุดแร่ธาตุ เหล็ก ทองแดง อะลูมิเนียมหรือโลหะอื่นๆ

๖.๔ การนำวัสดุรีไซเคิลมาเป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้า ช่วยผู้ประกอบการลดต้นทุนที่เกี่ยวข้อง เช่น ลดต้นทุนด้านพลังงานในการหลอมประมาณร้อยละ ๑๕

๖.๕ ลดการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) เมื่อเปรียบเทียบกับการนำไปฝังกลบหรือเผาในเตาเผา

๖.๖ ก่อให้เกิดอาชีพและการจ้างงาน เช่น อาชีพการคัดแยกขยะ พ่อค้าคนกลางที่จะรวบรวมขยะบรรจุภัณฑ์ ผู้ผลิตและแปรรูปสินค้าจากวัสดุรีไซเคิล มีการตั้งร้านรับซื้อของเก่าหรือโรงงานคัดแยกและแปรรูปเพิ่มขึ้น ก่อให้เกิดการจ้างงานเพิ่มขึ้นด้วย

๗. การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการจัดการขยะในชุมชน จะต้องจัดเตรียมภาชนะและรถสำหรับเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย ตามข้อกำหนดดังต่อไปนี้

๗.๑ ภาชนะสำหรับรองรับขยะมูลฝอย

(๑) จัดวางภาชนะรองรับขยะในบริเวณพื้นที่ที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น เช่น ตลาด ที่พักอาศัย สถาบันการศึกษา ชุมชน อุตสาหกรรม หรืออื่นๆ ตามข้อกำหนดอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- จัดวางภาชนะรองรับขยะแบบแยกประเภทในอัตราไม่น้อยกว่า ๕๐๐ ลิตรต่อ ๕๐ – ๘๐ หลังคาเรือนหรือต่อประชากร ๓๕๐ คน หรือตามความเหมาะสมของชุมชน

- จัดให้มีภาชนะหรือสถานที่ที่ใช้สำหรับเก็บกักขยะแบบแยกประเภท ณ จุดรวบรวมขยะ (Station) ของชุมชนเพื่อรอการเก็บขนไปกำจัดหรือดำเนินการอย่างอื่น โดยให้มีความจุไม่น้อยกว่า ๓ เท่าของปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในแต่ละวันหรือตามความเหมาะสมของสถานที่

(๒) การจัดหาภาชนะรองรับขยะ หรือสถานที่เก็บกักขยะรวมในชุมชน จะต้องพิจารณาตามลักษณะของขยะที่จะทำการคัดแยก เช่น จัดหาภาชนะหรือสถานที่เก็บกักขยะย่อยสลายและขยะรีไซเคิล หรือขยะรีไซเคิล ขยะย่อยสลาย และขยะทั่วไป หรือขยะรีไซเคิล ขยะย่อยสลาย ขยะทั่วไปและขยะอันตราย

(๓) สถานที่ที่ใช้สำหรับเก็บกักขยะรวมในชุมชนจะต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

- ผนังต้องทำด้วยวัสดุถาวรและทนไฟ
  - พื้นผิวภายในต้องเรียบและกันน้ำซึม
  - ต้องมีการป้องกันกลิ่น น้ำฝน และสัตว์คุ้ยเขี่ยหรือพาหะนำโรค
  - มีความสะดวกในการทำความสะดวกและรวบรวมน้ำเสียที่เกิดจากขยะเพื่อนำไปบำบัด
  - ต้องมีระบบระบายและถ่ายเทอากาศที่ดี และป้องกันน้ำเข้าสู่สถานที่เก็บกัก
  - ตั้งอยู่ห่างจากแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค สถานที่ประกอบอาหาร สถานที่รับประทาน อาหาร บริเวณที่เลี้ยงเด็กอ่อน หรือสนามเด็กเล่นตามข้อกำหนดของท้องถิ่นหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
  - ตั้งอยู่ในบริเวณที่สาธารณชนเข้าถึงได้ง่าย และรถเก็บขนขยะสามารถเข้าไปดำเนินการขนถ่ายได้
  - มีเครื่องปิดกั้นให้พ้นจากสายตาสาธารณชนและมีรั้วรอบขอบชิด
  - มีเครื่องหมายแสดงว่าเป็นสถานที่เก็บกักขยะ ป้ายแสดงแผนการเก็บขนและแผนฉุกเฉิน
- สำหรับช่วงเวลาที่ความจุของสถานที่ไม่เพียงพอเนื่องจากความล่าช้าในการขนส่งขยะไปจัดการ

(๔) ภาชนะรองรับขยะหรือสถานที่เก็บกักขยะรวมในชุมชนจะต้องตั้งอยู่ในที่ที่ไม่มีสิ่งกีดขวางทางจราจร และการสัญจรของประชาชน

(๕) ขยะจะต้องถูกเก็บรวบรวมไว้ในภาชนะรองรับแบบแยกประเภทตามที่ได้ระบุไว้ในภาชนะหรือสถานที่เก็บกักขยะซึ่งได้จัดเตรียมไว้สำหรับชุมชนนั้น

๗.๒ ผู้คัดแยกขยะมูลฝอย

(๑) ห้ามบุคคลใดดำเนินการคัดแยกขยะเพื่อประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ในภาชนะรองรับขยะหรือสถานที่เก็บกักขยะรวมของชุมชน เว้นแต่

- บุคคลดังกล่าวได้รับอนุญาตจากหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการขยะในชุมชน
- บริเวณหรือสถานที่เก็บกักขยะดังกล่าวได้จัดไว้เป็นพื้นที่เฉพาะสำหรับให้มีการคัดแยก
- กรณีอื่นๆ ตามที่หน่วยงานส่วนท้องถิ่นกำหนด

(๒) บุคคลใดที่ได้รับอนุญาตให้เป็นผู้คัดแยกขยะในภาชนะหรือสถานที่เก็บกักขยะในชุมชนจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดดังต่อไปนี้

- ควบคุมมิให้มีการหกหล่น ปลิวฟุ้งของขยะและการรั่วไหลของน้ำชะขยะในขณะดำเนินการคัดแยก
- จัดเก็บขยะและภาชนะรองรับให้อยู่ในสภาพเดิมหลังจากคัดแยกแล้วเสร็จ
- ของมีคม เช่น เศษแก้ว หรือเข็มฉีดยา จะต้องคัดแยกออกจากขยะอื่นๆ และใส่ถุงมือที่มีความหนาเพียงพอ เพื่อป้องกันการเกิดบาดแผลในขณะทำการคัดแยก
- ห้ามทำการคัดแยกวัตถุต้องสงสัยหรือภาชนะบรรจุวัสดุที่ไม่ทราบแน่ชัด หากพบเห็นให้รีบแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตรวจสอบต่อไป

- ห้ามเผา หลอม สกัดหรือดำเนินกิจกรรมอื่นใด เพื่อการคัดแยก การสกัดโลหะมีค่าหรือทำลายขยะในบริเวณพื้นที่ที่ไม่มีระบบป้องกันและควบคุมของเสียที่จะเกิดขึ้น

- ไม่คัดแยกขยะในขณะที่ร่างกายมีบาดแผลหรือเจ็บป่วย
- ในขณะดำเนินการคัดแยกขยะจะต้องสวมเสื้อผ้าให้รัดกุมและสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันตนเอง เช่น ถุงมือ ผ้าปิดจมูก แว่นตา หมวกคลุมผม และรองเท้าบูท
- เมื่อคัดแยกขยะแล้วเสร็จให้ทำความสะอาดร่างกายโดยการอาบน้ำฟอกสบู่ทุกครั้ง
- ควรทำความสะอาดเสื้อผ้าหรืออุปกรณ์ป้องกันต่างๆ ภายหลังเลิกใช้งานในแต่ละครั้ง และให้ทำความสะอาดแยกต่างหากจากชุดอื่นๆ

- ควรรับประทานอาหารและดื่มน้ำที่สะอาด รวมทั้งล้างมือก่อนรับประทานอาหารทุกครั้ง
- ควรมีการตรวจสุขภาพประจำปี เช่น ตรวจเลือด ตับ ไต และปอด และฉีดวัคซีนป้องกันโรค เช่น บาดทะยัก ไทฟอยด์และอื่นๆ

๘. ขอบเขตของการบริการจัดเก็บ

จัดเก็บและจัดการขยะที่เกิดขึ้น ภายในเขตพื้นที่รับผิดชอบของเทศบาลตำบลห้วยนาง ซึ่งใช้ระบบการจัดการของเทศบาลตำบลห้วยนาง ซึ่งใช้ระบบผู้ทิ้งเป็นผู้คัดแยกขยะตามประเภทเอง โดยแบ่งขยะออกเป็น ๕ ประเภทขยะนำกลับมาใช้ใหม่ได้, ขยะนำกลับมาใช้ใหม่ไม่ได้, ขยะเศษอาหาร, ขยะมีพิษและขยะเศษวัสดุ และวิธีการจัดเก็บขยะจะจัดเก็บขยะที่เกิดขึ้นเป็นประจำทุกวัน ตามแผนการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลห้วยนาง

๙. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการปฏิบัติงานของผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เจ้าหน้าที่ได้แบ่งวัน เวลา ในการปฏิบัติงานของพนักงาน ดังนี้

- พนักงานจัดเก็บขยะเทศบาลตำบลห้วยนาง จำนวน ๓ คน (รวมคนขับรถบรรทุกขยะ)
- ปฏิบัติงาน ตั้งแต่เวลา ๐๘.๓๐ น.

ขั้นตอนในการปฏิบัติงานจัดเก็บและจัดการขยะภายในเขตรับผิดชอบของเทศบาลตำบลห้วยนางจะแบ่งเก็บตามหมู่บ้านซึ่งมีทั้งหมด ๘ หมู่ ดังนี้

๑. พื้นที่เขต ๑ หมู่ที่ ๑ ๔ ๕ และ ๘ จัดเก็บในวันจันทร์ วันพุธ วันศุกร์
๒. พื้นที่เขต ๒ หมู่ที่ ๒ ๓ ๖ และ ๗ จัดเก็บในวันอังคาร วันพฤหัสบดี วันเสาร์

ภาพถ่าย รถบรรทุกขยะ

๙.๑ แนวทางในการกำหนดเส้นทางการจัดเก็บ

- (๑) กำหนดเส้นทางให้จุดสุดท้ายของการเก็บขยะอยู่ใกล้สถานี่ขนถ่ายขยะหรือพื้นที่กำจัดขยะมากที่สุด
- (๒) ถ้าบริเวณใดมีการจราจรติดขัดมากๆ ให้หลีกเลี่ยงการเก็บรวบรวมในเวลานั้นโดยดำเนินการในเวลาที่มีการจราจรน้อยที่สุด
- (๓) ควรเก็บรวบรวมขยะ ในบริเวณที่มีปริมาณมากที่สุดก่อนในช่วงวันที่ทำการเก็บขนขยะ
- (๔) ในกรณีที่พบว่าพื้นที่ที่มีขยะปริมาณน้อย และมีจุดเก็บรวบรวมอยู่กระจัดกระจาย ให้ทำการเก็บรวบรวมในบริเวณพื้นที่ดังกล่าวเป็นที่สุดท้ายแต่เก็บให้หมดในวันเดียวกัน

๙.๒ ขั้นตอนการดำเนินการจัดเก็บ

- (๑) จัดเก็บขยะให้หมดทุกวันหรือให้มีปริมาณขยะตกค้างน้อยที่สุด เพื่อป้องกันปัญหาเรื่องกลิ่น ทัศนียภาพและพาหะนำโรค
- (๒) จัดเก็บขยะแยกตามประเภท/ชนิดของขยะที่ได้คัดแยกไว้ เช่น การจัดเก็บขยะรีไซเคิล แยกต่างหากจากขยะย่อยสลาย ขยะทั่วไปและขยะอันตราย
- (๓) จัดเก็บขยะอันตรายแยกต่างหากจากขยะรีไซเคิล ขยะย่อยสลายและขยะทั่วไป
- (๔) ควบคุมมิให้เกิดการฟุ้งกระจายของขยะและการหกรั่วของน้ำชะขยะในขณะจัดเก็บรวบรวม
- (๕) ห้ามมิให้ระบายน้ำเสียที่เกิดจากการล้างหรือทำความสะอาดภาชนะ และสถานที่เก็บกักขยะลงสู่แม่น้ำแอ่งน้ำ ลำน้ำ คลองระบายน้ำ แหล่งน้ำสาธารณะหรือแหล่งน้ำธรรมชาติอื่นๆ โดยปราศจากการบำบัดจนได้ค่าตามมาตรฐานคุณภาพน้ำทั้งตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนด
- (๖) จัดเก็บขยะติดเชื้อตามมาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด
- (๗) จัดการขยะอันตรายตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกำหนด

๙.๓ การป้องกันอันตรายสำหรับพนักงานเก็บขน

- (๑) จัดอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลให้เพียงพอสำหรับพนักงานเก็บรวบรวมขยะ เช่น ถุงมือ รองเท้า ผ้าปิดจมูก เป็นต้น รวมทั้งกำชับให้พนักงานแต่งกายให้ถูกสุขลักษณะโดยใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายที่จัดเตรียมให้ ได้แก่ การสวมเสื้อผ้าที่รัดกุม ใส่ถุงมือให้มิดชิด สวมรองเท้าหุ้มส้น และใช้ผ้าปิดจมูกตลอดระยะเวลาการปฏิบัติงาน
- (๒) ตรวจสอบสุขภาพพนักงานเก็บรวบรวมขยะเป็นประจำทุกปี ดูแลรักษาอุปกรณ์และรถเก็บรวบรวมขยะให้อยู่ในสภาพดีตลอดเวลา

๑๐. ขั้นตอนการคัดแยกขยะ

- (๑) เจ้าหน้าที่รับขยะจากรถบรรทุกขยะ
- (๒) ดำเนินการคัดแยกขยะ ดังนี้
  - ขยะที่สามารถนำมารีไซเคิลหรือขายได้ เช่น กระดาษ ขวดแก้ว พลาสติก โลหะ ฯลฯ
  - ขยะทั่วไป เช่น ถุงพลาสติก ขอบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป โฟม ฟอล์ย ที่เปื้อนอาหาร ฯลฯ
  - ขยะอินทรีย์ เช่น เศษอาหาร เศษผัก เปลือกผลไม้
  - ขยะอันตราย เช่น แบตเตอรี่รถยนต์ ถ่านไฟฉาย หลอดไฟ กระป๋องสี กระป๋องยาฆ่าแมลง
- (๓) กำจัดขยะแต่ละประเภทตามหลักวิชาการ ดังนี้
  - มูลฝอยทั่วไป เผาโดยใช้เตาเผาขยะ
  - ขยะอินทรีย์ ทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ เลี้ยงไส้เดือน
  - ขยะอันตราย ดำเนินการส่งไปยังสถานที่เก็บรวบรวมขยะอันตราย

ภาพประกอบการคัดแยกขยะ

๑๑. ขั้นตอนการกำจัดขยะมูลฝอย

(๑) เตรียมเตาเผาขยะ จัดเก็บขี้เถ้าออกจากเตาเผาขยะ ขี้เถ้าที่อยู่ภายในเตาเผาหลังจากที่เผาขยะหมด ขี้เถ้าจะตกลงอยู่ด้านล่างภายในเตาเผา แต่หากไม่นำขี้เถ้าออกจากเตาเผาจะทำให้การเติมอากาศในการเผาไหม้ขยะไม่ดี

(๒) รับขยะจากเจ้าหน้าที่คัดแยกขยะ เจ้าหน้าที่คัดแยกขยะจะดำเนินการคัดแยกขยะที่สามารถรีไซเคิลได้ และไม่สามารถรีไซเคิลได้

(๓) จัดบันทึกปริมาณขยะรีไซเคิลที่คัดแยกได้และขยะที่จะนำไปเผาในแต่ละวันเพื่อเป็นข้อมูลสถิติในแต่ละเดือน เพื่อให้ทราบถึงปริมาณขยะตลอดทั้งปี

(๔) เลือกขยะที่เป็นเศษกระดาษ พลาสติกหรือวัสดุที่ติดไฟง่าย นำเข้าเตาเผาขยะและทำการจุดไฟ

(๕) สังเกตว่าไฟลุกติดทั่วกองหรือไม่ เมื่อเปลวไฟลุกติดทั่วทั้งกองและมีความแรง สามารถนำขยะใส่เพิ่มเข้าไปได้ โดยคัดเลือกขยะที่แห้ง มีความชื้นน้อยที่สุดใส่เข้าไปในเตาเผาขยะจนเต็ม แล้วปิดหน้าตู้เตาเผา

(๖) เก็บกวาดทำความสะอาดพื้นที่ลานเผาขยะ เมื่อดำเนินการเผาขยะเสร็จในแต่ละวัน

ภาพประกอบการเผาขยะด้วยเตาเผา บริเวณศูนย์บริหารจัดการขยะมูลฝอยเทศบาลตำบลห้วยนาง

๑๒. ข้อควรระวังในการกำจัดขยะมูลฝอย

(๑) ในขณะที่นำขยะใส่เข้าไปภายในเตาเผา ไฟยังไม่ลุกไหม้ติดที่ขยะทำให้เกิดควันมากขึ้นในเตาเผา ผู้ปฏิบัติงานจะต้องระมัดระวัง สวมใส่หน้ากากอนามัยหรืออุปกรณ์ที่ใช้ปิดจมูกเพื่อไม่ให้สูดดมเข้าไป

(๒) ความร้อนจากเตาเผาขยะ เมื่อไฟลุกไหม้ทั่วทั้งกองขยะแล้วบริเวณหน้าเตาจะมีความร้อน ผู้ปฏิบัติงานจะต้องใช้ความระมัดระวังในการเปิดหน้าเตาเพื่อใส่ขยะ

(๓) ขยะที่เป็นอันตราย เช่น กระจก แก้ว สิ่งของมีคมต่างๆ หรือขยะที่สามารถระเบิดได้ เช่น กระป๋องสี กระป๋องยาฆ่าแมลง หลอดไฟ ผู้ปฏิบัติงานจะต้องตรวจสอบอีกครั้งก่อนที่จะใส่ขยะเข้าไปในเตาเผา

(๔) พื้นที่มีความชื้น เนื่องจากบริเวณหน้าเตาเผาขยะอาจจะมีน้ำจากถุงขยะไหลออกมา ซึ่งอาจจะทำให้ลื่นล้มเป็นอันตรายต่อผู้ปฏิบัติงานได้ หากพบว่ามีน้ำไหลนองบริเวณหน้าเตาควรกวาดน้ำออกไปให้แห้ง ก่อนที่จะใส่ขยะเข้าเตาเผา

ขั้นตอนการขอใช้บริการเก็บขยะมูลฝอย เทศบาลตำบลห้วยนาง

ผู้เข้าใช้บริการเก็บขยะ เขียนคำร้องขอใช้บริการเก็บขยะมูลฝอย
พร้อมแนบสำเนาบัตรประชาชนหรือสำเนาทะเบียนบ้าน
ณ เทศบาลตำบลห้วยนาง

เทศบาลตำบลห้วยนาง รับเรื่องการลงทะเบียนขอใช้บริการฯ
เสนอต่อนายกเทศมนตรีตำบลห้วยนางพิจารณา

ผู้ใช้บริการรับถังขยะ ไปติดตั้งในจุดที่ร้องขอ

แจ้งกองคลัง ดำเนินการจัดเก็บค่าบริการเก็บ
ขนขยะ และแจ้งเจ้าหน้าที่เก็บขนขยะ